

ביקורת בתקשורת הערבית - ש. שמיר

הערות

רשימה זו מסכמת את הביקורת שהופיעה בעיתונות הערבית בישראל: א-סינארה, כול אל-ערב, פנורמה, פסל אל-מקאל אל-מית'אק וסוות אל-חק ואל-חוריה.

נקודות הביקורת לא מוינו על פי שכיחותן, עם זאת יש לציין ששתי הנקודות הראשונות – אי זיהוי של הורגי ה-13 והאשמת אנשי הציבור הערבים לשם "איזון" -- הן השכיחות ביותר.

ההטיה ברשימה זו לעבר עמדות קיצוניות נובעת אולי מכך שחלק ניכר מנקודות הביקורת הועלה על ידי מספר פובליציסטים ופוליטיקאים רדיקלים אשר לא ברור באיזו מידה הם משקפים הלכי רוח כלליים.

אף שדוברי המגזר הערבי וכמה ממבטאיו מצביעים על החיוב שבדו"ח, הנימה הכללית היא של אכזבה. הכותרות מדגישות לרוב את השלילה.

הביקורת

לא נמצאו האשמים

הוועדה לא הצביעה על אלה שירו בפועל על הצעירים שנהרגו. זאת היתה משימתה העיקרית של הוועדה. היא הוקמה על פי דרישה ערבית לחקור את הנושא הזה.

הוועדה גם לא התאמצה לאתר את היורים ונותני הפקודות. לא העמיקה בחקירתה (חקירת הריגתו של אסיל עאסלה מובאת כדוגמה). לא איפשרה לנציגי המשפחות לחקור את השוטרים.

היה צריך לקבוע אחריות פלילית. איש לא הועמד לדין. הדו"ח הינו סלחני. **האחראים להרג לא הוקעו במפורש כפושעים.** לא נעשה צדק.

הדו"ח מסך עשן להסתיר האשמים האמיתיים.

הדו"ח "פתח הפצעים מחדש" (מתייחס לרוב למשפחות ההרוגים). "חשבון הדמים יישאר פתוח עד שיוענשו הפושעים".

האשמת אנשי הציבור הערבים

אנשי הציבור הערבים הוזהרו והואשמו רק כאיזון מלאכותי לביקורת על היהודים בממשל ובמשטרה. הדו"ח "משווה בין ההורג לקרבן".

לוועדה לא היתה סמכות לחקור אנשי ציבור, אלא גורמים ממשלתיים בלבד.

לא ההסתה של אנשי הציבור גרמה למהומות אלא המציאות. הם לא הסיתו אלא היו קרבנות הסתה. כל דבריהם היו לגיטימיים. **המנהיגים הערבים מילאו את תפקידם להגן על הזכויות.**

הוועדה ראתה את אנשי הציבור הערבים כמצויים מן העבר השני של המתרס, על כן חקרה שלא כדון את השקפותיהם ועמדותיהם; דברים אלה לא נחקרו בהנהגה היהודית.

ההאשמות נגד אנשי הציבור מכוונות נגד בל"ד והתנועה האסלאמית, לאושש טענות גורמי הביטחון.

האשמתם תגביר הגזענות בחברה היהודית.

הוועדה אינה ניטרלית

הוועדה מייצגת הממסד הציוני ועל כן לא היה ניתן לצפות ממנה לאובייקטיביות. היא מכשיר של השלטון.

הוועדה קיבלה הוראות "מלמעלה" כיצד לפעול.

הטרמינולוגיה של הדו"ח חושפת את הטייתו נגד הערבים. בין השורות מופיעה הדעה שהערבים מהווים איום על המדינה אשר יש להתגונן בפניו.

אחריות שרון

הוועדה לא קבעה אחריותו של שרון אשר גרם להתלקחות.

אמנם מועדי המנדט לא כוללים את יום עליית שרון, אבל הוועדה בנושאים רבים חזרה לתקופות קודמות יותר.

אשמת המדינאים

הוועדה היתה "ביישנית" כלפי הדרג המדיני. ברק ובן עמי יצאו נקיים מאחריות. היה צריך להעמידם לדין. ברק הורה לפתוח צירים בכל מחיר והוועדה התעלמה מעדויות בעניין זה. "ברק קיבל תעודת יושר מהוועדה".

האשמים הם אלה "שלמעלה". הם חינוכו לראות בערבים אויב. הם נתנו את ההוראות להרג. ביקורת הדו"ח לא מגיעה למעלה.

הפגנות/התפרעויות

אלה היו הפגנות ולא התפרעויות. למיעוט שאינו שותף בקבלת החלטות אין דרך אלא דרך המחאה, אולם הוועדה התייחסה למחאה כהתפרעות.

דו"ח מופיע המונח "מהומות" 167 פעמים והמונח "מתפרעים" 570 פעם. כל זאת לגבי הערבים בלבד. פעולות היהודים מוצגות רק כ"תגובות".

הדו"ח מסלף בתארו את הערבים כאלימים ואת המשטרה כמגיבה ומתגוננת.

הדו"ח מתאר תהליך הסלמה של התפרעויות במגזר הערבי בשנים שקדמו לאירועי אוקטובר. למעשה היו אלה מחאות לגיטימיות.

התנהגות המשטרה

לא נאמר בדו"ח שהתנהגות המשטרה כלפי מפגינים יהודים שונה מהתנהגותם כלפי ערבים.

תיאור המשטרה כמגיבה בלבד אינו נכון.

השפעה על המשטרה

הדו"ח אינו מחמיר עם המשטרה כפי שהיה צריך. מקל בעונשם של המפקדים. במיוחד של רון. לא האשימו כל הגורמים האחראיים במשטרה.

הסנקציות על אנשי המשטרה הן "מינהליות" גרידא, ללא יחס לסבלן של המשפחות השכולות.

אין בדו"ח הרתעה מספקת מחזרה על פגיעות לא-מוצדקות בערבים. האצבע הקלה על ההדק נשארה בעינה. הדו"ח "נותן אור ירוק לכל שוטר שירצה לירות בערבים". אירועים כאלה יישנו שוב. עובדה שמאז הדו"ח נהרגו 14 אזרחים ערבים מירי שוטרים.

ההעברה למח"ש

לא היה צריך להעביר למח"ש אלא לחקירה פלילית.

אין תועלת במח"ש, מיסמס חקירת שוטרים בעבר. התעלם מפניות ערבים.

הוועדה עצמה היתה צריכה לבקר התנהלות מח"ש בעניין נפגעים ערבים ולהצביע על מחדליו.

חוסר שוויון וקיפוח

אין סיבה לחגוג דברי הדו"ח על ההפליה כ"מסמך היסטורי" (כדברי ועדת המעקב). **אינו מחדש דבר לגבי האפליה.** אין לדו"ח שום משקל ממש.

דברי הדו"ח על הקיפוח לא יניבו שום תוצאות. "פיסת נייר" (מבר עלא נרק). ודאי שלא תחת ממשלת שרון. כבר היו דו"חות כאלה ושום דבר לא התבצע. "שבענו הבטחות". "הכל יימשך כשהיה: הרס הבתים, הפקעת הקרקעות, הרג חפים מפשע". תימשך ראיית הערבים כ"גייס חמישי".

אין בדו"ח המלצות מעשיות לשפר המצב ולהשיג הזכויות לערבים. הדו"ח לא השיג את העיקר: הלגיטימציה של המיעוט הערבי.

הדו"ח עוד יגביר את ההפליה.

מטרת הדו"ח לחנוק המאבק הערבי, להגבילו לפעולות עיוניות. לגרום שהערבים יצפו לחסדי הממסד.

תוצאות

התוצאה בשל כל הכשלים האלה – העמקת השסע. הדו"ח לא הגיע "אפילו לרמת סולחה בדוית". לא ייפתח דף חדש.

הדו"ח אינו מגביר האמון במוסדות המדינה. "הוועדה שיכנעה אותי כי ישראל אינה מדינת".

הדו"ח מחדש המלחמה שהוכרזה על ידי המדינה נגד האזרחים הערבים.

לאור כל זאת, מלכתחילה לא היה צריך לדרוש הקמת ועדה.

הדו"ח

היה צריך לתרגמו לערבית.

היה צריך להגיש את הדו"ח למשפחות ההרוגים. זילזלו בהן.

תגובות לדו"ח

כל אלה במגזר הערבי שמהללים את הדו"ח אינם קוראים אותו נכון. הדו"ח אינו ערב לבטחוננו של אף אזרח ערבי בישראל.